

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.417/2020/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a Nechay Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Nechay Tamás Olivér ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (cím) I. rendű, II.rendű felperes neve (cím) II. rendű, III.rendű felperes neve (cím..) III. rendű, IV.rendű felperes neve (cím) IV. rendű, V.rendű felperes neve (cím) V. rendű és VI.rendű felperes neve (cím) VI. rendű felpereseknek - a Dr. Zeke Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Zeke László ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - amely perbe a dr. Dr. Papp Dezső ügyvéd (cím) által képviselt **Alperesi beavatkozó** (cím) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Debreceni Törvényszék 5.P.20.535/2018/51. számú közbenső ítélete ellen az alperes részéről 53. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

közbenső ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét - az ügy érdemét nem érintve - helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I., II., III., IV., V. és VI. rendű felpereseknek egyetemlegesen 25 000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az állam visel 48 000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen a közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperesi egészségügyi intézményben 1997. február 26-án rekeszsérv műtétet végeztek **N. S-nén**, aki I. és II. rendű felperesek édesanyja, a III-VI. rendű felperesek nagymamája (a továbbiakban: a felperesek hozzátartozója). A műtét során a has középvonalában átvágták a bőrt és a hasfali izmokat a szegycsont vége és a köldök közötti szakaszon (median laparotomia), majd a csúszós felületű szerveket sóoldattal átitatott törülkövel tartották el a mélyen fekvő műtési terület szabaddá tételéhez, illetőleg az egyes hasi rétegek izolálása miatt azokhoz nagyméretű törülkőt öltöttek, de nagyobb méretű, többrétegű textilcsíkot (úgynevezett longettát) is használtak. A beavatkozás végeztével nem végeztek töröltszámlálást, ezért nem észlelték, hogy a műtési terület réteges zárása során a hasüregben hagytak egy nagyméretű törülkőt.
- [2] A felperesek hozzátartozója 1997. május 14-én a műtési heg köldök feletti szakaszán jelentkező fájdalom és hasi diszkomfortérzés panaszokkal jelentkezett az alperes Sebészeti Osztályán, ahol ekkor hasfali és hasüregi ultrahangvizsgálatot végeztek, amely nem mutatott elváltozást. Az alperes kezelőorvosa nem rendelt el további vizsgálatokat, véleménye szerint a felperesek hozzátartozója nem igényelt sebészeti ellátást, a hasfali fájdalom okának kiderítésére pszichés explorációt javasolt.

- [3] A felperesek hozzátartozóját változatlan hasi panaszai miatt a **Sz-Gy. A. O. E.** (a továbbiakban: Sz.) Sebészeti Klinikáján kezelték 1999. június 29-től 1999. július 12-ig. Itt 1999. július 5-én fonalgranuloma diagnózis miatt a hasüreget megnyitó műtétet végeztek, amelynek során a közvetlenül a hasfal alatt, a hasfali hashártya és a máj közötti összenövéseket oldották, és különösen szívós összenövést találtak a máj bal lebenye és a korábbi median laparotomia hege között. A megnagyobbodott májból biopsziát vettek. A műtėti leírás gondos vérzéscsillapítást és rendben talált töröl számlálást rögzített. 1999. október 19-én újra a Sz. Sebészeti Klinikáján műtötték a felperesek hozzátartozóját, amelynek során a korábbi műtét bőrhegét távolították el, kevés bőr alatti - fonalgranulomát is tartalmazó - szövettel, azonban nem végeztek beavatkozást a mélyebb hasfali izomzaton, és a hasüreget sem nyitották meg. 2000. március 13-án ismét a felső median laparotomia hegében kialakult, panaszokat okozó fonalgranuloma miatt vették fel a felperesek hozzátartozóját a Sz. Sebészeti Klinikájára, amely panaszokat az elvégzett hasfali ultrahangvizsgálat is igazolt. Ezért 2000. március 16-án ismét testfelszíni (a hasüreget nem érintő) műtétet végeztek, újabb hegkimetszés történt.
- [4] A felperesek hozzátartozóját 2013. évben több alkalommal is vizsgálták a **S. E.** Sebészeti Klinikáján, mivel nyomásérzékenységet jelzett epigasztrialisan a bal bordaív alatt. 2013. április 11-én vették fel a **S. E.** Belklinikájára, majd sebészeti ellátás érdekében a Sebészeti Klinikára helyezték át. Az előzetes, képalkotó eljárással készített vizsgálat tályogot jelzett a gyomorszáj - bal rekeszszár - máj bal lebenye mögötti területen, emiatt 2013. április 12-én a hasüreget megnyitó műtétet végeztek. Ennek során a bőrt és az alatta lévő szöveteket a korábbi műtėti heg kimetszésével vágták át, a tályogig való eljutáshoz számos összenövés oldására és a máj rekeszizomról való leválasztására volt szükség. A tályogot feltárták, abból 3-4 dl gennyet szívtak le, majd kiemelték a benne lévő, kb. 60x60 centiméteresnek leírt nagy hasi törölt. A műtétet követően az **O. K. T. és P.** Intézetbe szállították át a felperesek hozzátartozóját, ahol 2013. április 19-én septicus shock tünetei jelentkeztek; szívműködése leállt, újraélesztették, de az alkalmazott kezelés ellenére ezen a napon, 10 óra 30 perc körül elhunyt. A halottvizsgálati bizonyítvány szerint a halál közvetlen oka rostonyás mellhártyagyulladás volt, mely a rekesz alatti tályogból és a hasüregben fellelt idegen testből következett, melynek előzményeként rögzítették a többszöri hasi műtét utáni állapotot, alapterettségként pedig a rekeszsérv miatt végzett műtétet.
- [5] A felperesek hozzátartozójának halála miatt a Budapesti Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főosztálya közigazgatási hatósági eljárást folytatott, amelyet a 2013. október 29-én kelt végzésével megszüntetett; határozatának indokolása szerint a halál oka a régi hasi műtét során bent hagyott idegentest körüli, baloldali rekesz alatti tályog miatti vérmérgeződéses állapot, légzési és keringési elégtelenség, amely foglalkozási szabályszegés vétsége miatt megküldték az iratokat a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Vizsgálati Osztályának. A Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatósága a feljelentés elutasításával fejezte be az eljárást a cselekmény elévülése miatt.
- [6] Keresetükben az I. és II. rendű felperesek személyenként 20 000 000 Ft, a III., IV., V. és VI. rendű felperesek személyenként 7 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés és annak 2013. április 20-tól számított törvényes kamatai, továbbá az I. és II. rendű felperesek egyetemlegesen 667 700 Ft vagyoni kártérítés és annak 2013. május 28-tól számított törvényes kamatai, illetőleg perköltségük megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Hivatkozásuk szerint az alperes műtėti beavatkozásból visszamaradt, majd a panaszok ellenére általa fel nem ismert idegen test okozta a felperesek hozzátartozójának halálát.

- [7] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozása szerint úgynevezett RK szálás törlekendőt használtak a műtétnél, amely nem egyezik meg az érintett idegen testtel, emellett azt a későbbi, szegedi kezelések során észre kellett volna venni, ezért a Sz. legalább közrehatott a halálos eredmény bekövetkezésében.
- [8] Az alperes felelősségbiztosítójaként a beavatkozó is kérte a kereset elutasítását az alperes által előadottak alapján.
- [9] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott közbenső ítéletében megállapította, hogy „az alperes a néhai **N. S-nén** 1997. február 26-án elvégzett műtét során az idegentest (hasi törló) visszahagyásának megelőzése érdekében szükséges intézkedések elmulasztása, az idegentest visszahagyása; valamint az 1997. május 14-16. közötti gyógykezelés során a korábban visszahagyott idegentest felismerése érdekében szükséges vizsgálatok elmulasztása miatt felelősséggel tartozik azokért a vagyoni és nem vagyoni károkért, amelyek a felpereseket néhai **N. S-né** halálával okozati összefüggésben érték.”
- [10] A közbenső ítélet indokolásában ismertette az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 43. §-ának (1)-(3) bekezdéseit, amelyre és az alperesi védekezésre tekintettel a felpereseknek kellett bizonyítaniuk a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ának (1) bekezdése alapján, hogy a törlekendő az alperesi műtét során maradt vissza. E vonatkozásban a perben beszerzett, aggálytalan igazságügyi szakértői vélemény megállapításaiból indult ki, amely szerint az alperesi műtéti terület mélyen a hasüregben fekszik, az odajutáshoz a csúszós felületű szerveket (máj bal lebenye, gyomor) kampókkal, illetve fiziológiás sóoldattal átitatott törlekendőkkel kellett eltartani, amely feltárási igény indokolhatta a nagy törló használatát, nem a műtéttel járó vérzés. Ezzel van összhangban az alperesi műtétnél asszisztáló **dr. Sz. T.** tanúvallomása, amely szerint az operátor az egyes rétegekre „izolálást ölt” kb. 40X70 cm méretű textil lapokkal, azaz vallomásában egyértelműen nyilatkozott az ilyen nagyméretű textil használatáról. Ezt támasztotta alá az alperesi műtétnél másodasszisztensként eljáró **dr. L. P.** tanúvallomása is, amely szerint bár nagy vérzéssel nem kell számolni ennél a műtétnél, a hashártyát összevarrják két oldalról „egy megfelelő méretű szövetlappal”, hogy ne érintkezzen a bőrrel, sérülés esetén ne fertőződjön. E tanú ugyan általánosságban beszámolt a törlőszámlálás gyakorlatáról, másod-asszisztensként, amikor megkezdődik a testüreg zárása, már nem vesz részt a műtéten, azaz pont akkor nem volt jelen, amikor az idegen test bent hagyásának megakadályozásához szükséges feladatokat kellett elvégezni. Emellett mindkét tanú említést tett az úgynevezett longettáról, ami anyagát tekintve a hasi törlőhöz hasonlóan gézből van, és amelyet a perbeli műtétkor ugyancsak a műtéti terület szabaddá tételére használhattak. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperesi orvosok használtak olyan nagyobb méretű textilanyagot, amelyet a 2013. április 12-ei műtétnél emeltek ki a felperesek hozzátartozójából.
- [11] A törló RK szálás (röntgen árnyékot adó) volta kapcsán kitért arra, hogy a becsatolt fényképfelvételek szerint az idegen testként kiemelt törlekendő nem tartalmazott RK szálát. Az alperes által a hasi törló beszerzéseket illetően csatolt munkalap azonban mindössze azt igazolta, hogy 1997. január 6-án és január 27-én 45x70-es méretű RK szálás törloket szereztek be. Tekintve azonban, hogy az előző évben ugyanebben a méretben több száz darab RK szál nélküli törlőt is vásároltak, és a kérdéses műtét év elején történt, nem lehet kizárni, hogy az előző évi készletből maradt RK szál nélküli nagy hasi törló, és azt használták a műtétnél. Egyrészt ezen okból, másrészt mert az okirati bizonyítékok csatolása mellett nem volt szükséges ugyanerre a tényre tanúbizonyítás lefolytatása is, mellőzte **Ny. I.** tanúkenti kihallgatását a Pp. 276. §-ának (5) bekezdése alapján.

- [12] A nagyméretű törlő tényleges használata mellett az idegen test helyének volt perdöntő jelentősége. A szakértői véleményből és az alperesi műtétnél közreműködő orvosok tanúvallomásából megállapíthatóan az alperesi műtét területe a hasüreg felső-középső, hátul és mélyen fekvő része. A 2013. április 12-ei műtét során a gyomorszáj, a bal rekeszszár és a máj bal lebenye mögötti területről emelték ki a törlőt. Az igazságügyi orvosszakértő véleménye szerint pedig e két terület megegyezik, de arra is egyértelmű választ adott, hogy az idegen test helye nem egyezik meg a Sz. sebészeti klinikáján 1999. július 5-én, 1999. október 19-én és 2000. március 16-án elvégzett operációk műtéti területeivel; illetőleg egyik szegedi műtét területe sem egyezik meg az alperesével. Kiemelte, hogy a hasüregi behatolással járó első sz-i műtét (1999. július 5.) a hasfal és a máj közé lokalizálódott a máj mögötti területek feltárása nélkül, a hasfalban talált elváltozásokra fókuszáltak, a hasfali hashártya és az alatta lévő máj közötti összenövéseket oldották meg, mindez a testfelszínhez lényegesen közelebbi műtéti terület volt, mint az alperesé. Az ítélet indokoásában hangsúlyozta azt is, hogy a szakértő és az orvos tanúk is úgy nyilatkoztak, hogy a törlőkendő „nem mehetett át”, nem „vándorolhatott” a sz-i műtét területéről a későbbi feltalálási helyére. Az idegen testet eltávolító dr. **Zs-K. A.** tanú az alperesi műtéti leírás átolvasása után úgy nyilatkozott, hogy „az az a műtéti terület, mert... máshova nem lehet eltévedni”.
- [13] Az alperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 339. §-ának (1) bekezdése és az Eütv. 43. §-ának (2) bekezdése ellenére nem mentette ki felelősségét sem a műtéti beavatkozás, sem a későbbi vizsgálatok során, arra vonatkozóan pedig nem is nyilatkozott, hogy milyen intézkedéseket tett az idegen test visszahagyásának megelőzésére. Bár dr. **Sz. T.** tanúvallomásában beszámolt az „azonnalos ellenőrzésről”, ez a nyilatkozat azonban a perbeli műtetre vonatkozó konkrétumok hiányában nem volt alkalmas az alperesi és az idegen test eltávolítására hivatott műtéti területek egyezőségével bizonyított tény megdöntésére, míg dr. **L.P.** nem volt jelen a testüreg zárásakor. Az 1997. májusi kezelés kapcsán az igazságügyi szakértő azt a véleményt fogalmazta meg, hogy az alperesnek a negatív ultrahang vizsgálat után a pszichés exploráció javaslata helyett hasi CT vizsgálatot kellett volna kérnie, amellyel az RK szál nélküli nagytörlő is nagy valószínűséggel azonosítható lett volna. Ezzel egyezően dr. **Sz. T.** tanú szerint is műtét utáni hasonló panaszok esetén elsősorban ultrahangvizsgálatot kell végezni, ennek negatív eredménye után azonban röntgen is indokolt, míg dr. **L.P.** tanúvallomása szerint ilyen panaszoknál elsősorban arra kell gondolni, hogy a korábbi műtét nem oldotta meg a rekeszszerv problémáját, az elvégzendő vizsgálatok között ő is felsorolta az ultrahangon kívül a hasi röntgent is. Az elsőfokú bíróság mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes nem tette meg a szükséges intézkedéseket (nem végezte el a szükséges vizsgálatokat) annak érdekében sem, hogy hamarabb észlelje az eltávolítandó idegen testet.
- [14] Az ítélet indokolásában kitért arra is, hogy bár a szakértői vélemény tett arra vonatkozó megállapítást, hogy a Sz. Sebészeti Klinikáján is csak részben végezték el az indokolt vizsgálatokat, az idegen test korábbi eltávolításával pedig a halál „ilyen módon nem következett volna be”, ennek nem volt jelentősége a peres felek viszonylatában. Az 1959. évi Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis, ha többen közösen okoznak kárt, felelőségük a károsulttal szemben egyetemleges. Eszerint a törlő bent felejtése és az 1997. májusi kezelésnél elvárható gondosság elmulasztása miatt az alperes akkor is teljes vagyoni és nem vagyoni kártérítésre köteles, ha a halál bekövetkezésének esélyét csökkentette vagy kizárta volna, ha a sz-i kezelések során észlelik és eltávolítják az idegen testet. Ennek azonban csak az egészségügyi intézmények egymás közötti viszonylatában lenne jelentősége a Ptk. 344. §-a (1) bekezdésének 2. fordulata alapján, a jelen perfelállás mellett pedig az alperes magatartását kellett vizsgálni.

- [15] A szakértői vélemény és a keresetlevélhez csatolt okirati bizonyítékok (halottvizsgálati bizonyítvány, igazságügyi patológus szakértői vélemény) alapján tényként állapítható meg, hogy bár a felperesek hozzátartozója halálának közvetlen oka szeptikus állapot okozta légzés- és keringésleállás volt, a halál közvetett okaként az alperesi operatőr által bent felejtett törülköendő nevezhető meg; ez indította el azt a kórfolyamatot, amely a felperesek hozzátartozójának 2013. április 19-én bekövetkezett halálához vezetett, amely alapján az alperes az 1959. évi Ptk. 339. §-ának (1) és 348. §-ának (1) bekezdéseire figyelemmel felelős a felperesek hozzátartozójának halála miatt a felpereseket ért vagyoni és nem vagyoni károkért. Ezért a jogalap körében mellőzte a további (szükségtelen) tanúbizonyítás elrendelését. Az igazságügyi szakértői bizonyítás továbbfejlesztése sem volt indokolt, mivel az RK szálás törülköendő beszerzésére vonatkozó okirati bizonyítékok a megküldött iratanyag részeként ismertek voltak a szakértő előtt is, másrészt annak megállapítása, hogy csak ilyen törölt használt-e az alperes vagy RK szál nélkülit is, nem orvosszakértői kérdés, hanem a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységéhez tartozik. Orvosszakmai szempontból egyébként sem a törülköendő tulajdonságainak volt jelentősége, hanem az idegen test feltalálási helyével azonos korábbi műtéti terület behatárolásának, a halál okának, az alperesi kezelés szakmai szempontú értékelésének. Az alperesi oldal ráadásul felhívásra sem jelölt meg olyan konkrét kérdést, amely a szakértői vélemény szóbeli kiegészítését igényelte volna, ezért mivel a szakvélemény a perdöntő kérdéseket illetően egyértelmű, érthető és aggálytalan volt, annak további kiegészítésére nem látott indokot, és a Pp. 341. §-ának (4) bekezdése alapján közbenső ítélettel határozott a jogalap fennállásáról.
- [16] Az alperes fellebbezett az ítélet ellen, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását, illetőleg annak megállapítását a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének a) és c) pontjai alapján, hogy az elsőfokú bíróság okszerűtlen következtetéseket vont le a bizonyítási eljárás során, és ebből nem helyénvaló következtetést, továbbá kérte másodfokú perkieljárásának megállapítását. A fellebbezésben sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság elutasította bizonyítási indítványait arra nézve, hogy az alperes a műtét idejében csak RK csíkos (és nem 60x60 cm-es, hanem 45x75 cm-es) törülköendőket rendelt és használt, továbbá szükségtelennek tartotta azon feltételezése végére járni, hogy a korábbi időszakból esetlegesen visszamaradt raktári készletből elvileg lehetséges volt-e ilyen kendőket ismételten használatba venni. Szükségtelennek tartotta tanúkat kihallgatni abban a körben, hogy lehetséges-e a régi törülköendőket felhasználni, voltak-e egyáltalán raktáron RK csík nélküli, eltérő méretű törülköendők, volt-e időbeli korlátja a régi kendők felhasználásának, volt-e gyakorlata a régi készletek felhasználásának, a gyakorlatban volt-e, lehetett-e ilyesmire példa. Az elsőfokú bíróság döntése szerint nem kellett az alperes nyilvántartásaiból, raktárkészleteiből adatokat beszerezni, de elutasította a szakértő személyes meghallgatására és a régi törülköendőkkel kapcsolatos adatok beszerzésének függvényében a kérdések, lehetséges aggályok tisztázására vonatkozó indítványt is, holott a szakvélemény nem lett volna fenntartható a tényleges adatok ismeretében. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a csaknem 6000 nappal az alperesnek tulajdonított károkozó magatartást követően szakemberek sora járt el, orvosi vizsgálatok sokaságára és több komoly vizsgálattal járó műtéti beavatkozásra került sor, amely intézmények felelőssége nem kerülhető meg, így az sem, hogy a beteg panaszait a többi egészségügyi szolgáltató miatt nem vizsgálta. Emellett az elsőfokú bíróság kizártnak tekintette, hogy másik egészségügyi szolgáltató felejtette bent a halálos eredményt okozó törülköendőt. Az elsőfokú bíróság gyakorlatilag prejudikált, amikor kizárta annak lehetőségét, hogy az alperes vizsgálat tárgyává tegyen perdöntő jelentőségű kérdéseket, holott egyelőre csupán az bizonyított, hogy a törülköendők megszámlálásának dokumentálása elmaradt, annak aggálymentes bizonyítására ugyanakkor nem került sor, hogy azt az alperes hagyta ott, illetőleg hogy milyen egyéb magatartások, közrehatások vezettek a halálos végkifejlethez. Az alperes bizonyítási indítványai pedig éppen annak tisztázását célozták, hogy volt-

e egyáltalán a kérdéses időszakban RK csík nélküli törülőkendője, így lehetséges volt-e egyáltalán akár szándékosan, akár véletlenül a korábban vásárolt, készleten maradt, más típusú törülőkendő használata, mint amit ebben az időszakban az alperesi kórházban rendszeresítettek. Emellett elengedhetetlenül szükséges lett volna a többi egészségügyi szolgáltató magatartásának, közrehatásának vizsgálata és felelősségének megállapítása, mert vagy ott hagyták benn, vagy nem vették észre a törülőkendőt. Emellett bár indítványozta, elmaradt a szakértő személyes meghallgatása, a szakértői vélemény kiegészítése, így az alperes nem kapta meg a lehetőséget, hogy a szakértő személyes nyilatkozatai, válaszai ismeretében további, a tényállás tisztázását szolgáló kérdéseket tegyen fel, így a szakértőnek sem volt meg a lehetősége, hogy módosítsa saját álláspontját a megismert új tények (például az RK csíkot tartalmazó törülőkendők, 45x70 cm-es mérettel kapcsolatos új bizonyítékok) ismeretében. Az elsőfokú bíróság ezzel kiüresítette, formálissá tette a szakértői bizonyítást, mivel csupán az előre megfogalmazott kérdésekre adott válaszaiból, és nem a perben a szakértővel is megvitatott állásfoglalásból indult ki, holott nem volt megkerülhető annak tisztázása, hogy az alperesnél kizárt volt a perbeli törülőkendő használata. Nem csupán a törülőkendő méretével és az RK csík hiányával van probléma, hanem azzal is, hogy a sz-i beavatkozás során köztudottan komoly a vérzés veszélye, így akkor is indokolt nagyobb törülőkendő használata, ha a beavatkozás nem olyan mélyen van, mint az alperesi beavatkozás volt. A szepszis miatti halálozás közvetlen előzményei nyilvánvalóan egy sima vérvételből, egy műtét előtti rutinvizsgálatból ki kellene, hogy derüljenek, a vérmérgezés előzményei nem húzódnak több ezer napig, vagy ha igen, az kisebb természettudományos csoda, ilyesmikben ugyanis nem évtizedek alatt, hanem pár hét, esetleg hónap alatt szoktak súlyosan megbetegedni, meghalni. Amennyiben elfogadjuk, hogy évtizedes távlatban gyulladást, vérmérgezést okozó 60x60 cm-es törülőkendő maradhat egy ember testében, akkor nyilvánvalóan konkurálhat ezzel a csodával az is, hogy az idegen betokosodott test a hosszú évek alatt elmozdul az eredeti helyéről. Az elsőfokú bíróság továbbá tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy az alperes és a perben nem álló többi egészségügyi szolgáltató közösen okozott kárt, amely alapján az alperesnek egyedül kell viselnie a felelősséget. A perbeli esetben ugyanis nem történt közös károkozás, hiszen ez a rengeteg orvos és szakember nem együtt felejtette bent a törülőkendőt, hanem e károkozó magatartások önállóak és függetlenek, amely vonatkozásban a további egészségügyi szolgáltatók a közbenső ítéletben idézett törvényi előírásoknak saját hatáskörben nem tettek eleget. Ezen abszurd érvelés alapján az elsőfokú bíróság tudatosan elzárja annak lehetőségét, hogy az alperes érvényesítse igényét a többi károkozó egészségügyi szolgáltatóval szemben, hiszen a felperesek ugyan a 2013. április 19-i halálozás (a keresetlevélben ugyanezen időpont 2014. április 19.) miatt megszakították az elévülést az alperessel szemben, a többi szolgáltatóval szemben elévült a követelés. Ezért a közbenső ítélet helybenhagyása esetére annak megindokolását is kérte az ítéletábról, hogy milyen alapon háríthatja tovább a felelősséget. Mert bár a felperesek a per uraiként maguk döntenek arról, kit perelnek be, azonban a károkozás tényét és arányait nem lehet figyelmen kívül hagyni, mivel változatlan közbenső ítélet esetén az alperes felel a mások által okozott kárért is. Utalt továbbá arra is, hogy ismert előtte a Debreceni Ítéletábrák gyakorlata, amely szerint közbenső ítéletet követő, a kártérítés összegét meghatározó ítélet ellen nem megfelelő az olyan fellebbezés, amelyben akként kéri megváltoztatni az elsőfokú ítéletet, hogy annak hatályon kívül helyezését kéri, amennyiben azonban a jelen közbenső ítéletet helybenhagyják, az alperes nem lesz abban a helyzetben, hogy megjelölje a kártérítés jogszerű mértékét, de annak összegét 0 Ft-ban sem lehet megállapítani, mivel a perbeli időszakban az alperes nem használt sem 60x60-as törülőkendőket, sem RK jelzőcsík nélküli törülőkendőket. Előadta azt is, hogy mivel az elévülést megszakító, illetve nyugvásával kapcsolatos körülmények nem tisztázottak, ezennel elévülési kifogást is bejelent. E vonatkozásban hivatkozott a kommentáriumra, amely szerint a Legfelsőbb Bíróság EBH2008. 1875. elvi élő határozata szerint az elévülési kifogás a fellebbezésben is előterjeszthető, ennek vizsgálata célszerűen az elsőfokú bíróság feladata.

- [17] Az I., II., III., IV., V. és VI. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kérték a közbenső ítélet helybenhagyását. Hivatkozásuk szerint az alperes nem jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság mely eljárási szabályt sértette meg. Álláspontjuk szerint az alperes nem terjesztett elő a Pp. 313. §-ának megfelelő kérelmet a szakértői vélemény kiegészítésére, illetőleg olyan, az RK szálas törülőkendő beszerzésével kapcsolatos kérdésre várt választ a szakértőtől, amely nem szakértői kompetencia, míg a beavatkozó által feltett kérdést már megválaszolta a szakértő. Az elsőfokú bíróság pedig nem preconcepciózusan, hanem a kellő mértékben lefolytatott bizonyítás alapján hozta meg határozatát, amelyhez a további bizonyítás szükségtelen volt. Hangsúlyozták, hogy dr. **Zs-K. A.** tanúvallomása szerint nem mérték meg az idegen testet, emellett azt is, hogy a 24 év távlatából kihallgatni kért többi alperesi tanú nem volt jelen az alperesi műtétnél. Az idegen test helye az utóbbi tanú vallomása és a szakértői vélemény szerint egyértelműen megegyezik az alperesi műtét helyével (amelynek cáfolatára az alperes semmilyen bizonyítást nem vezetett), annak pedig több oka lehet, hogy az esetleg eredetileg RK szálas törleőből kikerült e szál (pl. gyártási hiba, utólagos méretre vágás). Előadták továbbá, hogy követelésük nem évült el, ezt a keresetlevél elírása nem eredményezheti, míg a közös károkozás szabályai körében általuk idézett bírói gyakorlat szerint a közös károkozók akarategysége nem feltétele az egyetemleges marasztalásnak, amely a kommentárirodalom megfogalmazása szerint a károsult érdekét szolgáló jogintézmény. Ettől függetlenül leszögezték, hogy a kárt az alperes okozta, a felelősség kizárólagosan terheli. Hivatkoztak arra is, hogy az alperes nem megfelelő jogszabályhelyet jelölt meg a másodfokú perköltség érvényesítéséhez, és a költségjegyzéket sem szabályszerűen töltötte ki.
- [18] Az alperesi beavatkozó a fellebbezésre tett nyilatkozatában előadta, hogy „csatlakozik” a fellebbezésben foglaltakhoz, mivel semmilyen bizonyítás (Ny. I. tanú meghallgatása) nem mellőzhető, amely arra irányul, hogy az alperesi műtét során milyen törleőt használtak. Az elsőfokú bíróság továbbá elmulasztotta értékelni dr. **L. L.** tanúvallomását, de egyébként is okszerűtlen következtetésre jutott az alperes felelősségét illetően, mint ahogy a lefolytatott bizonyítás azt sem támasztja alá, hogy a halál kizárólag az alperesi mulasztással áll közvetlen összefüggésben. Egyetértett az alperes elévülési kifogásával is.
- [19] A fellebbezést az ítéletábla megalapozatlannak találta.
- [20] Az ítéletábla mindenekelőtt annyiban tartotta szükségesnek pontosítani az elsőfokú bíróság által megállapított pertörténetet, hogy a kereseti kérelem kamatkövetelést is tartalmazott.
- [21] A fellebbezés elbírálásának lényeges korlátját határozta meg az alperes azzal, hogy a fellebbezésében csak az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezését kérte, nem kérte ugyanakkor az elsőfokú ítélet megváltoztatását.
- [22] Az elsőfokú határozattal szemben fellebbezést előterjesztő fél (érintett) a sérelmezett határozatot két irányban támadhatja. Amennyiben annak hatályon kívül helyezése iránt terjeszt elő fellebbezési kérelmet, úgy nem kéri a fellebbezés érdemi elbírálását, tehát az arról való állásfoglalást, hogy a támadott határozat rendelkezése helytálló-e; ezzel szemben azt állítja, hogy az elsőfokú eljárás részleges vagy teljes megismétlését indokoló olyan eljárási hiba történt (vagy eljárás megszüntetését megalapozó ok következett be), amely miatt nem lehetséges az érdemben való jogerős döntés. Ezzel szemben ha a fellebbezés a támadott határozat megváltoztatására irányul, úgy a fellebbező fél a másodfokú bíróságtól az abban való döntést kéri, hogy a határozat rendelkezése érdemben helyes-e

(azaz ítélet esetén helyesen döntött-e a kereset elutasításáról, a keresetnek részben vagy egészében - közbenső ítélet esetén a jogalap tekintetében - helyt adásról.)

- [23] A 2018. január 1-jén hatályba lépett Pp. egyértelműen állást foglalt abban - a korábbi szabályozás hiányából következő - bizonytalan értelmezési kérdésben, mely szerint a fellebbezés irányulhat-e pusztán a támadott ítélet hatályon kívül helyezésére vagy ezzel együtt szükséges feltétlenül annak megváltoztatását is kérni. A Pp. 371. §-a (1) bekezdésének a fellebbezés előterjesztésekor hatályos b) pontja szerint a fellebbezésben - többek között - fel kell tüntetni a határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül. Nincs ebből következően akadálya annak, hogy a fellebbező fél kizárólag a hatályon kívül helyezés iránt terjesszen elő fellebbezést, ebben az esetben a Pp. 2. §-ának (1) és (2) bekezdésében írt rendelkezési elvből következően a másodfokú bíróság csak azt vizsgálhatja - ide nem értve a fellebbezési eljárásban előadott kérelmekhez kötöttség alóli törvényi kivételeket -, hogy a fellebbezésben előadott okokból a támadott ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan-e, de arról nem dönthet, hogy az érdemben helyesen rendelkezett-e a keresetről (illetve annak jogalapjáról). Nincs annak sem ugyanakkor akadálya, hogy a fellebbezés vagylagosan kérje az ítélet hatályon kívül helyezését vagy annak megváltoztatását (ebben az esetben a másodfokú bíróságot ilyen tartalmú jogszabályi tilalom hiányában még a fellebbezésben előadott sorrend sem köti), azonban ha a fellebbező fél kizárólag hatályon kívül helyezést kér, úgy azt a Pp. 382. §-ában írt kockázattal teszi, amely szerint ha a fél az ítélet megváltoztatására irányuló kérelem nélkül kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezését kérte és fellebbezése megalapozatlan, a másodfokú bíróság ítéletével - az ügy érdemét nem érintve - az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.
- [24] A Pp. lényeges koncepcionális újítása volt a másodfokú eljárásban a rendelkezési elv határozottabb megjelenítése, amellyel korlátozta a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) szabályozása szerint a másodfokú bíróság még hangsúlyosabb hivatalból fellépését. Ennek alapján a másodfokú bíróság az ügy egészét érintő álláspontja szükségszerűen háttérbe szorul a fellebbezés alapján való rendelkezési jog gyakorlásához képest. A Pp. 370. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a rendes perorvoslatot elbíró fellebbviteli bíróság a felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ez alóli kivételek a Pp. 370. §-ának (2) bekezdése szerint kérelem nélkül is figyelembe veendő, a Pp. 369. és 370. §-ában szabályozott kötelező hatályon kívül helyezési okok - kizárt bíró részvétele, szabályszerűtlenül megalakított elsőfokú bíróság, a támadott határozat orvosolhatatlan formai hiányossága, illetve az első- vagy a másodfokú eljárásban fennálló eljárás megszüntetési ok -; a Pp. 370. §-ának (4) bekezdése alapján az anyagi jogi felülbírálati jogkör gyakorlása során az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének vizsgálata és minősítése, és az elvégzett másodfokú anyagi pervezetés alapján a Pp. 384. §-ának (2) bekezdése alapján döntés az ügy érdeméről vagy az ítélet hatályon kívül helyezéséről; továbbá a Pp. 370. §-ának (3) bekezdése értelmében lehetőség van arra, hogy ha a másodfokú bíróság a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést észlel, azt a felek tudomására hozza, de akkor is csak a fellebbező fél kérelmére veszi figyelembe. Az előzőek hiányában viszont a kizárólag hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezés csak akkor lehet eredményes, ha megvalósulnak a Pp. 381. §-ában írt, az ítélet *mérlegelhető* hatályon kívül helyezésének eljárási feltételei.
- [25] A polgári perrendtartás a mérlegelhető hatályon kívül helyezésre - a szükségtelen hatályon kívül helyezések visszaszorítása érdekében - csak szigorú, konjuktív feltételek együttes teljesítése mellett ad lehetőséget. Ennek értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel akkor helyezheti - az új eljárásra és új határozat hozatalára utasítás mellett - hatályon kívül, ha azért szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert *egyrészt* az elsőfokú eljárás

lényeges - és a rendelkezési jogból következően a fellebbezésben kifejezetten hivatkozott - szabályainak a megsértése történt, ami *másrészt* az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és *harmadrészt* annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű. Ezért ha a hivatkozott eljárási szabálysértés vagy nem volt lényeges, vagy nem hatott ki az ügy érdemi eldöntésére, vagy - bár lényeges volt és az ügy érdemi elbírálására is kihatott - a másodfokú eljárásban történő orvoslása lehetséges és észszerű, úgy nincs helye az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, kizárólag hatályon kívül helyezésre irányuló kérelem esetén azt a perorvoslati bíróság helybenhagyja.

[26] Az előző három feltétel fennállását a perorvoslati bíróságnak minden alkalommal az ügy a fellebbezés elbírálása szempontjából lényeges körülményei összevetésével kell mérlegelnie. Lényegesnek minősülnek a bírói gyakorlatban kialakított jelentősebb súlyú eljárási szabálysértések; az ügy érdemére kiható a szabálysértés, ha a szabályszerű eljárás mellett más tartalmú döntés meghozatalára került volna sor; míg a szabálysértés másodfokon orvosolhatatlan egyrészt akkor, ha az eljárási rendelkezések miatt a hiba kiküszöbölése a másodfokú eljárásban nem lehetséges - például a beavatkozás másodfokon kizártsága miatt a beavatkozást érintő eljárási hibák - másrészt akkor, ha bár fizikailag lehetséges a korrigálás, de olyan terjedelmes eljárási cselekményeket kíván meg - így összetett és többszörös szakértői bizonyítás -, amely meghaladja a másodfokú eljárás jogalkotói céljából következő kereteit.

[27] A fellebbezés elbírálásának a korlátja során, a rendelkezési jogból következően a fellebbezésben gyakorolni kért felülbírálati jogkörre is figyelemmel kell lenni. Az alperes felülbírálati jogkörként a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének a) és c) pontjaira hivatkozott (a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti, és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti; illetőleg a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonhat le, a megállapított tényeket másként minősítheti), a b) pontra nem (a másodfokú bíróság a fél által az első- vagy másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására bizonyítást folytathat le, és annak alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti), illetőleg a közbenső ítélet megváltoztatását (a kereset elutasítását vagy felelősége terjedelmének általa meghatározott mértékű korlátozását) sem kérte. Kétségtelen, hogy a 2021. január 1-jén hatályba lépő, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosításáról rendelkező 2020. évi CXIX. törvény (Pp. novella) a fellebbezés kötelező tartalmi elemei közül kiiktatta a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének c) pontját, amely szerint a fellebbezésben meg kell jelölni a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört, az alapul szolgáló indokok kifejtésével; azonban - figyelemmel arra, hogy a módosító törvény átmeneti rendelkezéseket nem tartalmaz - a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. §-ának (1) bekezdéséből következően ennek csak az következménye, hogy 2021. január 1-jét követően már nem utasítható vissza a fellebbezés abból az okból, hogy a felülvizsgálati jogkör kifejezett megjelölését nem tartalmazza; ugyanakkor mivel továbbra is fennmaradtak a Pp. 369. §-ának a másodfokú bíróság által gyakorolható felülbírálati jogköröket rendező szabályai, valamint a Pp. 370. §-ában írt, a rendelkezési jogból következően a gyakorolható felülbírálati jogkör korlátai [és ezzel együtt a Pp. novella 2021. január 1-jétől a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének b) pontjába egyébként is beiktatta a gyakorolható felülbírálati jogkör kijelölésére alkalmas, az ítélet hatályon kívül helyezésének illetve megváltoztatásának indokára utaló „milyen okból” kitételt] - a fellebbezésben a felperes meghatározta azokat a korlátokat, amelyek mellett az ítéletábrá eljárhatott az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére alapot adó okok vizsgálata során. Ebből az is következik, hogy amennyiben az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértéseket a másodfokú eljárásban azzal a felülbírálati jogkör gyakorlásával lehetne kiküszöbölni, amelyet a fél nem kért, a felelős pervitel a Pp. Preambulumában megjelenített követelményére tekintettel, nincs helye a sérelmezett határozat hatályon kívül helyezésének.

- [28] Az ítélet tábla a teljesség kedvéért jegyzi meg, hogy az előző értelmezés alóli kivételt jelentő megengedő gyakorlat a Pp. 110. §-ának (3) bekezdésében felhívott tartalmi értelmezés alapján csak a keresetlevél visszautasításáról rendelkező végzés ellen hatályon kívül helyezés iránt benyújtott fellebbezés kapcsán alakult ki, amennyiben a fél a fellebbezésében helyesen, az alapul szolgáló indokok kifejtésével megjelöli a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört is (a másodfokú bíróság felülvizsgálati jogköre terjedelmének értelmezése tárgyában hozott 1/2019. Polgári jogegységi határozat). A perben azonban a fellebbezés közbenső ítélet ellen irányult, de egyébként sem lehetett azt még méltányos tartalmi értelmezés alapján sem megváltoztatást kérő fellebbezésnek tekinteni.
- [29] Mivel az ítélet tábla a közbenső ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó esetet és a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést nem észlelt [Pp. 370. §-ának (2) és (3) bekezdései], a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése, 371. §-a (1) bekezdésének b) pontja] azt vizsgálhatta a Pp. 381. §-a alapján, hogy az elsőfokú bíróság megsértette-e az elsőfokú eljárás lényeges szabályait, ha igen az kihatott-e az ügy érdemi eldöntésére, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban lehetséges vagy észszerű-e.
- [30] Az alperes hivatkozott egyrészt a követelés elévülésére. Az általa hivatkozott bírói gyakorlat azonban nem a Pp., hanem a keresetindítást megelőzően hatályos 1952. évi Pp. alapján alakult ki. Az elévülési kifogás anyagi jogi kifogás [Pp. a Pp. 7. §-a (1) bekezdésének 1. pontja], a Pp. rendelkezései azonban e vonatkozásban kifejezetten eltérnek az 1952. évi Pp. alapján kialakult gyakorlattól. A Pp. 199. §-a (2) bekezdésének ba) és bc) pontjai értelmében ugyanis az ellenkérelem érdemi részében kell feltüntetni az anyagi jogi kifogást a jogalap, az azt megalapozó tények és az azokat alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékok, illetve bizonyítási indítványok feltüntetésével. Ennek megfelelően a Pp. 7. §-a (1) bekezdése 4. b) pontja (2021. január 1-jétől 4. a) pontja) alapján ellenkérelem-változtatás, ha a fél az ellenkérelmével összefüggésben előadott korábbi jogállásához képest eltérő vagy további anyagi jogi kifogásra hivatkozik. A Pp. 373. §-ának (1) bekezdése szerint azonban az ellenkérelmet megváltoztatni (ugyanígy utólagos bizonyítást indítványozni) csupán a (2)-(5) bekezdésekben foglalt kivételekkel lehet. Az itt szabályozottakkal ellentétben azonban az alperes sem hivatkozott arra, hogy önhibáján kívül más ismerete származott a kereset alapjául megjelölt alperesi műtét és vizsgálat, a felperesek hozzátartozója halálának keresetlevélhez mellékelte halotti anyakönyvi kivonattal igazolt bekövetkezésének, továbbá a keresetlevél előterjesztésének időpontjáról, azaz az elévülés szempontjából jelentőséggel bíró tényekről. Az ítélet tábla ezért a másodfokú tárgyaláson hozott végzésével elutasította az ellenkérelem-változtatást.
- [31] Az előzőekkel ellentétes értelmezés - tehát amennyiben az elévülési kifogás a másodfokú eljárásban vizsgálható lett volna, így mert helye lett volna ebben a részben ellenkérelem-változtatásnak vagy mert az elsőfokú eljárásban szabályszerűen előterjesztett elévülési kifogást az elsőfokú ítélet az eljárási szabályok megsértésével nem bírálta volna el - sem adott volna alapot az ítélet hatályon kívül helyezésére, mivel az ügy érdemére tartozó kérdés, hogy mikor vált esedékessé a károsodás - és nem a károkozás - bekövetkezésével a kártérítési követelés, az esedékesség megállapításától függően történt-e az elévülést megszakító, nyugvását előidéző esemény, amely a rendelkezésre álló adatokból a másodfokú eljárásban megállapítható lett volna.
- [32] Az alperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a kereset elbírálása szempontjából érdemi jelentősége van a további egészségügyi szolgáltatók esetleges felelősségének. Az immáron egységes ítélkezési gyakorlat szerint közös károkozásról minden olyan esetben szó lehet, amikor a károsodásra vezető folyamatban akár egymást követően, akár egyidejűleg többen vesznek részt,

vagyis ha a kár objektíve több személy közrehatásának eredményeként következik be, függetlenül attól, hogy a károkozási folyamatban résztvevők egyáltalában tudomással bírtak-e egymás károkozó magatartásáról. Közös károkozás a károkozók akarategysége hiányában akkor is megvalósul, ha a károkozók - egymás cselekedeteiről nem tudva - akár szándékos, akár gondatlan, esetleg eltérő magatartásukkal vesznek részt a károsodáshoz vezető folyamatban (pl. Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.21.321/2009/14. és Pfv.III.20.450/2011/5., Kúria Gfv.VII.30.316/2020/9.számú határozatai, BH2000. 198. BH2004. 145., BDT2016. 3529.). Arra pedig az alperes is helytállóan hivatkozott a fellebbezésben, hogy a felperesek - a Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság hiányában - jogosultak eldönteni, hogy kit perelnek az esetleges többes közös károkozók közül. Emellett maga hivatkozott a fellebbezésben arra is, hogy a felperesek igénye elévült a további egészségügyi szolgáltatóval szemben [1959. évi Ptk. 344. §-a (3) bekezdésének a) pontja], amelyre tekintettel nem volt akadálya, hogy az elsőfokú bíróság az 1959. évi Ptk. egyébként is főszabályszerűen alkalmazandó 344. §-ának (1) bekezdésére is utalva megállapítsa az alperes felelősségét. Emellett az alperes sem tette vitássá, hogy a felperesek hozzátartozójának halálához vezető meghatározó ok az idegen test volt. Az ezt eredményező (alperesi) műtét ezért az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan rögzítettek szerint önállóan is alapja lehet a teljes kártérítő felelősségnek, azt pedig az alperes nem is vitatta a fellebbezésben, hogy a felelőssége teljes az „1997. május 14-16. közötti gyógykezelés” körében is. Az ítéletábra utal ugyanakkor arra is, hogy az elsőfokú bíróság lefolytatta a Sz. Sebészeti Klinikáján történt beavatkozásokkal összefüggésben a jelen per érdemét érintő (az idegen test eredetét tisztázó) okirati, tanú- és szakértői bizonyítást. Mindezek miatt szükségtelen volt a bizonyítás továbbfejlesztése a további esetleges károkozó(k) felelőssége mértékének tisztázásához. Az ítéletábra utal továbbá a fellebbezésben foglaltak miatt arra is, hogy a bíróság csak egy már folyamatban lévő perben alkalmazhat a Pp. 237. §-a (3) bekezdésének a) pontja szerinti anyagi pervezetést, de nem adhat tájékoztatást a felelősség esetleges továbbhárítását megalapozó anyagi jogra.

- [33] Az alperes mindezek felül a fellebbezésében további bizonyítás - az általa rendszeresített törölők paramétereit alátámasztó okirati bizonyítékok, tanúk meghallgatása, a szakértői bizonyítás továbbfejlesztése - szükségessége alapján kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Mivel a Pp. 364. §-a értelmében eltérő rendelkezés hiányában a másodfokú eljárásban az elsőfokú eljárásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, nincs eljárási akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálását megalapozó bizonyítást folytasson le vagy a bizonyítás szükségessége esetén - ha az a másodfokú eljárásban nem folytatható le - ilyen tartalmú kérelem mellett az ítélet hatályon kívül helyezéséről döntsön. Az elsőfokú ítélet meghozatalát követően azonban eredménnyel két esetkörben lehet hivatkozni az elsőfokú eljárásban le nem folytatott bizonyítás szükségességére: egyrészt ha az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megsértésével mellőzte a szabályszerűen felajánlott bizonyítást (ebben az esetben a fellebbező fenntartja az elsőfokú eljárásban előterjesztett, de mellőzött bizonyítási indítványait), másrészt ha a másodfokú eljárásban lefolytatható, a Pp. 373. §-a egyes rendelkezéseiben meghatározott utólagos bizonyítás feltételei fennállnak (ebben az esetben a fellebbező új bizonyítási indítványt terjeszt elő, további bizonyítási eszközt bocsát rendelkezésre).
- [34] A Pp. 373. §-ának (3)-(5) bekezdései szerint a másodfokú eljárásban az utólagos bizonyításra a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően tudomására jutó vagy keletkezett, a másodfokú eljárásban megváltoztatott tényállítás, vagy a kereset, ellenkérelem alapjául korábban hivatkozott tény bizonyítására szolgáló bizonyítékra hivatkozás, valamint az elsőfokú bíróság az ítéletben hivatalból figyelembe vett tény, jogszabály-értelmezés, kérelemtől eltérés közlésének elmaradása miatti anyagi pervezetési hibája, valamint a másodfokú bíróság anyagi pervezetése alapján van lehetőség. Az alperes a fellebbezésében nem az

utólagos bizonyítás előzőek szerinti feltételeinek a bekövetkezésére, hanem az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során elkövetett, a bizonyítékai mellőzésére vezető eljárási szabálysértéseire hivatkozott, ezért abban kellett állást foglalni, hogy az alperes által felajánlott bizonyítás foganatosításának elmaradása tekintetében terhelte-e az elsőfokú bíróságot a hatályon kívül helyezésre alapot adó, az ügy érdemére kiható, a másodfokú eljárásban nem orvosolható lényeges szabályszegés.

- [35] Az alperes mindezek alapján alaptalanul hivatkozott további, az általa rendszeresített törlők paramétereit alátámasztó okirati bizonyítékokra a fellebbezésben. Írásbeli ellenkérelmében kizárólag egy általa készített, az 1995-1997. évek hasi törlő beszerzéseire vonatkozóan összeállított táblázatot és hasi törlők 1997. évi beszerzésére vonatkozó okiratokat csatolt, és annak ellenére is, hogy a felperesek többször (14. sorszámú irat pl. 5., 6., 8., 21. oldalai, 17. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal) utaltak arra a perfelvételi eljárás során, hogy az alperes elsősorban leltárral, a készletről készített kimutatásokkal igazolhatja, hogy másmilyen törlők voltak használatban a műtét idejében, a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig (de a Pp. 220. §-a szerinti utólagos bizonyítás keretében azt követően sem) nem jelölt meg e védekezését alátámasztó bizonyítékokat. Ugyanígy a beavatkozó sem terjesztett elő ezzel összefüggő bizonyítékot, bizonyítási indítványt [Pp. 44. §-ának (4) bekezdése]. A Pp. fent már hivatkozott 373. §-a alapján pedig a másodfokú eljárás során utólagos bizonyításnak a feltételeit az alperes nem is állította. Mindezek alapján az alperes alaptalanul hivatkozott nyilvántartásai, készletei nem ismert adataira.
- [36] Az alperes továbbá - a közbenső ítéletben rögzítettektől eltérően - 4 tanú meghallgatását indítványozta a törlőkendők beszerzésével és használatával kapcsolatban: **Ny. I.** mellett **dr. Sz. T.**, **dr. K. Cs.** és **A. M.** személyében. Közülük az elsőfokú bíróság meghallgatta **dr. Sz. T.** tanút, ezért az alperes hatályon kívül helyezést kérő fellebbezése - a szakértői vélemény kiegészítése mellett - 3 további tanú meghallgatását célozza. Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a későbbiekben kifejtettek szerint aggálytalan szakvélemény megállapításaira is figyelemmel, a tanúk meghallgatásának mint a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelennek a mellőzése összhangban állt a Pp. 276. §-a (5) bekezdésének rendelkezéseivel, így ebben a vonatkozásban az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat nem sértette meg. Egy több, mint 20 év távlatából megtett tanúvallomás bizonyító ereje igen csekély (kiváltképp az azt alátámasztó, e vonatkozásban kikezdhettlen okirati bizonyítékok nélkül) a kategorikus megállapítást tett igazságügyi szakértői véleménnyel szemben. Az idő múlásának tanúvallomásra tett hatása vonatkozásban az ítéletábra utal arra is, hogy az alperesi műtétnél eljáró **dr. P-M. L. A.** vallomása (amely vallomás az irat részeként szintén a szakértő rendelkezésére állt) szerint 1991-ben jött Panamából az alperesi kórházba, és már ekkortól nagyon furcsa volt neki az RK szálas törlők használata (23. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal), amely igen jelentős életeseményhez kapcsolódó emlékezéssel szemben az alperes előadása szerint 1996. június 13-a óta szereznek be kizárólag RK szálas törlőkendőt. Ugyanígy az alperesi műtétnél eljáró **dr. L. L.** olyan törlőről csatolt be képet (33/T/1.), amelyet hivatkozása szerint az alperesi műtétnél használtak, az e vonatkozásban sem vitatott szakértői vélemény szerint azonban a képen egy „újabb, modernebb változat” látható (43. sorszámú irat 7. oldalának 2. bekezdése).
- [37] Mindezen túl e 3 tanú az ítéletábra illetékességi területén rendelkezik lakóhellyel (ugyanakkor a nem d-i illetőségű tanúk is meghallgathatóak akár elektronikus hírközlő hálózat útján is), akiknek a perbeli időszakban beszerzett és használt törlőkendőkre vonatkozóan feltett kevés kérdésből álló meghallgatása egy tárgyaláson a másodfokú eljárásban is lehetséges és észszerű, amely miatt az elsőfokú eljárás kiegészítése nem szükséges, így egyébként sem teljesültek az ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezésének a feltételei.

- [38] Az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás lényeges, az ügy érdemére kiható eljárási szabályait sem sértette meg. Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény beérkezését követően a Pp. 313. §-a (2) bekezdésének megfelelően tájékoztatta a feleket és a beavatkozót a tárgyalás berekesztését megelőzően több, mint 3 hónappal kézbesített 44. sorszámú végzésben, hogy a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozóan a szakértőhöz kérdések feltevését és azt is indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adja meg. Az alperes ennek ellenére a berekesztést megelőző tárgyaláson általánosságban kérte a szakértő szóbeli meghallgatását a szakértő előfeltevéseivel és utólagos következtetéseivel kapcsolatos aggályai eloszlatására, majd a bíróság kérdésére fogalmazta meg, hogy annak tisztázása szükséges például, hogy a nagy vérzéssel járó szegedi műtét miért nem lehet összefüggésben a későbbi feltalálási hellyel, illetőleg álláspontja szerint a szakértő nem tudott arról, hogy az alperes kizárólag RK szálás törlőkendőt használt, a dr. L. L. által szemléltetésre becsatolt fényképfelvétel pedig nem tőle származik, ezért előbb a törlők beszerzésére vonatkozó bizonyítást kellene lefolytatni, és általánosságban lehetővé tenni a számára, hogy kérdéseit feltegye a szakértőnek. A beavatkozó pedig ugyanezen tárgyaláson a további egészségügyi szolgáltatók vizsgálataival kapcsolatos mulasztásait tisztázandó kérdést jelölt meg (amelynek tisztázása a fentiek értelmében szükségtelen volt a kereset érdemi elbírálásához).
- [39] A Pp. 313. §-ának (2) bekezdése a feleknek külön feltétel nélkül ad jogot arra, hogy a szakvéleményre vonatkozóan észrevételeket tegyenek, kérdéseket vessenek fel. Az azonban, hogy a szakértői vélemény megállapításait vitató állítást vagy kérdést fogalmaz meg („miért nem lehet összefüggésben”), illetőleg a szakértői értékelést támadja, önmagában nem lehet alapja a szakértői vélemény kiegészítésének. A szakvélemény aggályos voltát a bíróság hivatalból is vizsgálja, a szakvélemény logikai egységét, meggyőző erejét a per adataival való összhangját vagy ellentmondását értékeli, a szakvélemény kiegészítésére a Pp. 313. §-ának (3) bekezdése alapján akkor kerülhet sor, ha a szakvélemény aggályos. A Pp. 316. §-a megjelöli, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye mely esetben tekinthető és tekintendő aggályosnak [Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pont]. Így a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye aggályos, ha az hiányos, homályos, ellentmondásos vagy egyébként kétséges. A bíróságnak mindig egyedileg, a körülményeket és a szakvéleményt értékelve kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér-e, ha a szakvéleményt aggálytalannak ítéli, ennek indokait az ítéletben kell rögzítenie (Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.560/2019/9. számú ítélet). Mivel önmagában az alperes vitatása miatt nem volt indokolt a szakértői vélemény kiegészítése, további érdemi, a szakértői véleményben aggálytalanul meg nem válaszolt kérdés feltevését nem indítványozta, a beavatkozó által feltett kérdés megválaszolása pedig nem volt szükséges felek viszonylatában az ügy jogalapjának érdemi elbírálásához, ezért, figyelemmel az elsőfokú ítéletben rögzítettekre is, az elsőfokú bíróság nem követett el lényeges eljárási szabálysértést, amikor nem adott helyt az alperes indítványának. A fellebbezésben foglaltak miatt szükséges hangsúlyozni, hogy önmagában az, hogy az alperes biológiai „csodának” minősíti a fényképfelvétel (16. sorszámú irat) és a szakértői vélemény (43. sorszámú irat 4. oldal) alapján akár téglalap alakú idegen test évtizedes tünetmentességét (amelyhez képest az alperes által okként megjelölt szegedi beavatkozás is közel 14 évvel korábbi, de az Egészségügyi Minisztérium „Műtési területen véletlenül visszahagyott idegentestek kérdése” címmel kiadott szakmai protokolljának 3. pontja szerint is „a véletlenül visszahagyott idegentest nagyon hosszú ideig tünetmentes maradhat”, amelyre a tanúként meghallgatott orvosok közül dr. P-M. L. A., dr. H. J. T. és dr. V. L. Gy. is utaltak), szintén nem indokolja a szakértői vélemény kiegészítését.
- [40] Az előzőektől függetlenül a tanúbizonyításhoz hasonlóan annak sem lenne akadálya, hogy a másodfokú bíróság intézkedjen a szakértői vélemény másodfokú tárgyaláson történő kiegészítéséről.

Az ítélet hatályon kívül helyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 3. pontjának indokolása kifejezetten rögzíti, hogy különösen törekedni kell a másodfokú eljárásban az ellentmondó, aggályos vagy kiegészítésre szoruló szakvélemény hiányosságainak kiküszöbölésére, mert ez általában egyszerűen és rövid időn belül megoldható, ezért nem indokolja a hatályon kívül helyezés jogkövetkezményének alkalmazását. Az esetek többségében a hiányzó adat vagy a vitatott kérdés a szakértőnek a másodfokú tárgyalásra történő megidézésével rövid úton tisztázható, de egyszerűbb esetekben annak sem mutatkozik akadálya, hogy a fél kérelmére a kiegészítő szakértői véleményt a másodfokú bíróság szerezzé be. Ez megfelelően irányadó más egyszerű bizonyítékok beszerzésére is, mint más bíróság vagy hatóság iratainak bekérése, illetve a felek személyes meghallgatásának kiegészítése. Bár az alperes - az előbbieken részletezettek szerint - a fellebbezésben sem jelölt meg a szakértőnek feltenni szándékozott konkrét kérdést, a szakértői vélemény terjedelme (10 oldal) és a „vitássá tett” megállapítások (törlőkendő mérete) alapján a szakértői vélemény szóbeli kiegészítése is lehetséges és célszerű lett volna - a közbenső ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezés esetén - a tanúmeghallgatásokkal egyező tárgyaláson. Önmagában tehát e bizonyítás terjedelme nem alapozhatta meg a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését, ugyanakkor a fellebbezés korlátai miatt az ítélet tábla nem is tudta volna lefolytatni e bizonyítást (Fővárosi Ítélet tábla 2.Pf.20.687/2018/6. és 32.Pf.20.028/2019/5. számú ítéletek). Mivel tehát a másodfokú bíróság előtt is orvosolható eljárási szabálysértés ezért sem tette szükségessé az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését (Pécsi Ítélet tábla Gf.IV.40.008/2019/9), az alperes fellebbezése e vonatkozásban is megalapozatlan volt.

- [41] Az ítélet tábla mindezek miatt az ügy érdemét nem érintve hagyta helyben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 382. §-ában foglaltaknak megfelelően.
- [42] Az alperes elvesztette a másodfokú eljárás során, ezért viselni köteles a pernyertes felperesek ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségét a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján. Az ítélet tábla ennek összege meghatározásánál figyelemmel volt arra, hogy a közbenső ítélet elleni jogorvoslati kérelem esetén a jogorvoslati eljárás tárgyának értéke nem határozható meg (BH1995. 641.), ezért a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdése irányadó [az (5) bekezdés mellett], szemben a felperesek által megjelölt 3. § (2) bekezdésének b) pontjával. Ez alapján az ítélet tábla a fellebbezési ellenkérelem munkaigénye és a másodfokú tárgyaláson történő megjelenéssel felmerült időszükséglet alapján 10 ügyvédi munkaórát elfogadva állapította meg az áfa mentes ügyvédi munkadíj összegét.
- [43] Az állam a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján viseli a személyes illetékmentes alperes által le nem rótt fellebbezési illetéket.

Debrecen, 2021. február 11.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-